

Posudek oponenta:

Práce Vladislavy Kuchtové je rozčleněna na úvahovou část filozofického rozkrytí tématu (*Změny ve vztahu k poslední věc člověka a Symbolika náhrobků přelomu 19. a 20. století*), přes reflexi užitého umění v dané sféře, ke zhodnocení funerálního umění na dvou pražských hřbitovech - olšanském a vyšehradském. Samostatné kapitoly jsou věnovány nejvýznamnějším sochařům z rozpětí let 1890 až 1910, Františku Bílkovi, Janu Kotěrovi a v rámci těchto kapitol i dalším autorům. Následuje závěrečné shrnutí tématu a soupis literatury a pramenů. Bakalářská práce o počtu 86.634 znaků zahrnuje 9 obrazových příloh.

V úvodu autorka vyjasňuje svůj přístup k obsahu zvolené práce, obecně vnímaném nečastěji ve smyslu zavrženímorbidity - nezohledňující to, co shrnuje třeba výrok Sigmunda Freuda, „přírodě jsi jednou povinován smrtí“. Právě toto téma bylo v daném období reflektováno oslovenými umělci zpravidla v doznívající narativnosti a výpravnosti, plynoucí z tradic výtvarného umění. Vedle toho přesahují daný trend výše zmíněné významné tvůrčí osobnosti dané doby, na něž autorka zaměřuje svou pozornost. Přitom nebyť poněkud nadměrně osobního tónu - jinak dávající prostor rozumně formované rozvaze o rytmu života, s neodvratným zakončením lidské pouti - lze tyto úvahy hodnotit jako vyžralé, poučené, úměrně se vyrovnávající s posuzováním souvztažné umělecké tvorby.

V kapitole *Symbolika náhrobků přelomu 19. a 20. století* je inteligentně rozebrána příčina jistého posunu funerální symboliky. To souviselo i se situací v integrovanější civilizaci konce století, tj absence pozůstalých u skonu starších osob, ocitajících se mimo dosah rodiny, ve starobincích a nemocnicích. Rozbor tematiky a proudů funerálního umění daného období však mohl přinést shrnující genezi minimálně umění alespoň od konce 18. století, kdy tato oblast tvorby vstupovala do širšího repertoáru, a to i v přesahu tématu „truchlení“ do obrazové tvorby, do literatury atd. Tento požadavek je však vzhledem k zadání bakalářské práce do značné míry náročnější, s přesahem do samostatné rozsáhlejší práce. Nicméně hlubším vhladem do historie lze dojít k pregnančnější charakteristice funerální tematiky. Zatímco ještě v době baroka byl celkem obvyklý naturalismus, spjatý s popisem příčin úmrtí, odrážejícím se v takto modifikovaným vyjádřením smrti, včetně rozkladu tělesných pozůstatků – sledovaná námětová oblast z přelomu 19. a 20. století již odhlíží od tohoto pojetí a směřuje k filozoficko-básnivým alegoriím.

Také v podkapitole *Spánek* (s. 11 – 12) autorka mohla vstoupit jasněji do problému poukazem na tematiku, doslova vrostlou do programu umění doby secese (art nouveau). V práci totiž není dostatečně doceněna či zvýrazněna přecitlivělá dekadentní obraznost konce století ve smyslu vnímaného „soumraku století“ – „soumraku života“. Mám na mysli námět delirantního *spánku*, v tvorbě vyhraněného typu umělců spojený s kultem alkoholu, absintu, případně také drog, hlavně opia. S částečně pěstovanou hysterií tohoto druhu souvisely subjektivistické, nervní, halucinogenní motivy spánku, vstupující do oblasti výtvarné tvorby (A. Maignan, O. Redon, ad., u nás např. E. K. Liška, K. V. Mašek, V. Oliva, J. Panuška) a to i v oblasti sochařství (B. Kafka). (K tomu přistupuje i motiv Strážného Anděla u podobné řady autorů.)

K tématu spánku v uvedeném kontextu se váže i motiv *makovice*, připomínané v další kapitole (s. 13), *Užitě umění ve službách zesnulých*, sledující i příslušné nabídkové katalogy různých firem. Sledována je i typová produkce specializovaných firem především z oblasti uměleckého slévárenství, byť v dané době převážně již komercializované produkce, reflektující zejména oblibu romanticky koncipovaných litinových náhrobků.

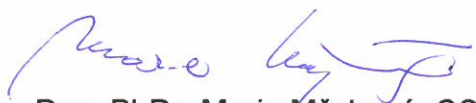
Zcela neotřelé, osobité hodnocení lze vztahovat na kapitoly *Funerální umění na Olšanech* a *Funerální umění na Vyšehradě*. Práce vykazuje znalost dosavadní, i soupisové literatury z této oblasti. Autorka se soustřeďuje na vlastní vyhodnocení uměleckého, nekonformního pojetí náhrobků a funerální plastiky, a to způsobem neotřelým a při vši stručnosti přesvědčivým. Lze snad polemizovat s poněkud příliš temporálním zavržením „heroických alegorií“ předchozí doby. I ty je třeba vnímat z hlediska jejich původního určení a dobového „zahledění“, přičemž je lze odmítat až tehdy, stávají-li se až opakovaným, neživotným anachronismem – což v práci není dostatečně vyjasněno.

V kapitolách zaměřených na výše zmíněné vynikající osobnosti, jakými byl František Bílek, Jan Kotěra, případně další autoři, lze vysledovat solidní charakteristiky děl, navíc je zde přínosný sociologický aspekt, oživující dosud až příliš zavedený, adorativní ráz většiny teoretických prací poslední doby.

V závěru je jistou esejistickou formou – v tomto případě s přijatelným osobním akcentem – hodnocena jistě velmi zajímavá a inspirativní tematika sepulkrálního umění přelomu dvou století. Spíše v reflexi než v samotném soupisu literatury, pramenů a „ostatních inspirativních textů“, zde mohl být zahrnut výtěžek z článků časopisu *Umění a řemesla* 1981, č. 4, čísla, věnovaného námětu „narození a smrt člověka“, tudíž i tematice funerální.

V bakalářské práci Vladislavy Kuchtové zaujme fundamentální teoretická vyzrálost, ba i formulační téměř zralost, byť jsou na druhé straně zneklidňující některé drobné, provokativní přestupky proti českému pravopisu (např. s. 7) a posléze evidentní chvat, patrný v interpunkci. Programově inteligentní styl talentované autorky se tak postupem mění v ostré staccato s neúměrně jednoduchými formulacemi. Nicméně i přes tyto spíše formální drobnosti práci lze doporučit jako úspěšný počín nadějně autorky, jejíž práce by si při dalším, hlubším rozpracování zasloužila publikování.

Práce je doporučena k obhajobě.

Doc. PhDr. Marie Mžuková, CSc.

Praha 10. 8. 2006